

بهره‌گیری از موش در کیفی ساختن آموزش!

اشرف ورقائی پایدار

آموزگار دبستان طوبی، ناحیه ۳ تبریز

اوایل خدمت آموزگاری ام در سال ۱۳۶۵، در یکی از روستاهای درجه ۲ مشغول به کار شدم و در آن جا بیتوته هم کردم. اولین بار بود که به یک روستا می‌رفتم و همه چیز آن جا برایم تازه بود؛ داشت مردمان روستا، خانه‌ها، مدرسه‌ی بدون در و دیوار آن جا و...

دو ماه از سال تحصیلی می‌گذشت و من که با توجه به روش‌ها و آموخته‌های تربیت معلم، سعی می‌کردم کارم را به نحو احسن انجام دهم، متوجه مشکلی شدم و آن این که بچه‌ها در انجام تکالیف سستی می‌کنند و با آمادگی کافی در کلاس حاضر نمی‌شوند. لذا مشکلم را با آموزگاران دیگر پایه‌ها که سال‌ها در آن روستا تدریس می‌کردند، مطرح کردم. آن‌ها پیشنهاد کردند که بچه‌ها را از انباری مدرسه و موش‌های موجود در آن جا بترسانم؛ چون بچه‌ها، مخصوصاً کلاس اولی‌ها، از موش بسیار می‌ترسند، با این کار حتماً راه می‌افتند و در سشان را بهتر می‌خوانند.

یک روز حدود ۱۰ نفر از بچه‌ها را که به نظرم بی‌نظم‌تر بودند و تکالیفشان را انجام نمی‌دادند، ردیف کردم و به طرف انباری مدرسه به راه افتادیم. بچه‌های معصوم هرچه التماس کردند، گوشم بدهکار نبود. مشغول باز کردن در انباری بودم که یکدفعه به خود آمدم و هیچ یک از بچه‌ها را ندیدم. همگی از مدرسه‌ی بی‌در و دیوار فرار کرده بودند.

خدا می‌داند آن شب را چه طور به صبح رساندم... اگر بچه‌ها به خانه‌هایشان نروند؟ اگر در راه برایشان اتفاقی بیفتد، اگر فردا همگی با اولیاهایشان به مدرسه بیایند، اگر اصلاً فردا در مدرسه حاضر نشوند و... من هرگز خودم را نخواهم بخشید.

صبح روز بعد، زودتر از همیشه در مدرسه حاضر شدم و در حیاط منتظر آمدن بچه‌ها ماندم. به محض این که بچه‌ها برای اجرای برنامه‌ی صبحگاهی به صف شدند، تک تک دانش‌آموزانم را واری کردم. بعد از اطمینان از حضور همگی شان، نفسی راحت کشیدم و با خدای خود عهد و پیمان بستم که دیگر چنین تجربه‌ای را تکرار نکنم.

درس است و توسط گروه‌ها آماده شده است. (می‌توان از مقوای رنگی هم استفاده کرد.)

قدم دوم، نحوه‌ی استفاده از تجهیزات است. دانش‌آموزان هر گروه، در یک طرف تابلو مشخصات گروه خود، و در طرف دیگر، مشخصات یکی از گروه‌ها را به دل‌خواه می‌نویسند و روی کارت‌هایی به ابعاد ۱۰ × ۱۲ سانتی‌متر، در صورت داشتن مهارت، نقاشی می‌کنند یا نوار چسب‌ها یا برچسب‌های رنگی و گوناگونی را که به موضوع درس مربوط باشند، می‌چسبانند. زیر برچسب‌ها یا نقاشی، نام شکل‌ها یا موضوع درس را می‌نویسند و پشت کارت درباره‌ی آن موضوع درس توضیح می‌دهند.

قدم سوم، ماندگاری در ذهن است. دانش‌آموزان از قبل الگوهای روش سام را که در مورد درس است، آماده می‌کنند و در کلاس روی تابلوهای خود در معرض دید هم کلاسی‌هایشان قرار می‌دهند. هم‌چنین از کارت‌هایی که گروه‌های دیگر تهیه کرده‌اند، مطالبی درباره‌ی آن درس می‌آموزند و پرسش‌هایی می‌کنند و پاسخ آن‌ها را از هم کلاسی‌های خود و با راهنمایی معلم می‌گیرند.

این طرح به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا بتوانند، نواندیش و خلاق باشند و با کار عملی خود به شکل خلاقانه‌ای، اندیشه‌ها و افکارشان را نمایش دهند و فرصتی برای تفکر کردن درباره‌ی درس در خارج از کلاس نیز داشته باشند. با این روش فعال می‌شوند و ارتباط چشم و دست خود را تقویت می‌کنند و یادگیری را با نشاط همراه می‌کنند. با الگوی سام در عصر نوین آموزش، دیگر جایی برای روش‌های خشک قالبی، دیکته کردن کتاب‌های درسی و برنامه‌های فشرده که، قدرت اندیشیدن را از دانش‌آموزان می‌گیرد، وجود ندارد. به علاوه، عملاً به دانش‌آموزان خود نشان می‌دهیم که افکار و عقایدشان ارزش دارند و به آن‌ها فرصت می‌دهیم که بدون ترس از ارزش‌یابی به فعالیت بپردازند.

عکس: اعظم لاریجانی